

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozlowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

„K Baběnci“. Středohradištní období. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících červnu a červenci 2008 byly v poloze K Baběnci na katastru Náměště na Hané prováděny rozvody vody a plynu pro nově vznikající kolonii rodinných domů (2. etapa budování inženýrských sítí). Přestože rýha k uložení plynovodního a vodovodního řádu byla hloubena paralelně s rozvody nízkého napětí (1. etapa budování inženýrských sítí), došlo k porušení 6 dalších archeologických objektů. Z pěti objektů byla získána keramika slezské fáze lužických popelnicových polí, z jednoho keramika středohradištní. Rovně dno posledně jmenovaného objektu dovoluje uvažovat o tom, že šlo o chatu.

Miroslav Šmíd

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), „K Baběnci“, *Mittlere Burgwallzeit, Siedlung, Rettungsgrabung.*

NĚMČANY (OKR. VYŠKOV)

Kostel sv. Antonína. Novověk. Kostel, ojedinělé nálezy. Dokumentace.

V rámci celkové rekonstrukce kostela sv. Antonína v Němčanech byla provedena i oprava podlahy, při které bylo odkryto starší zdivo.

Němčanský kostel se nachází při jihovýchodním okraji obce na pravém břehu Němčanského potoka, v nadmořské výšce 230 m. Na ZM ČR 1: 10 000, list 24-43-04, se lokalita nachází mezi body 385:001, 385:002, 388:003 a 388:001 mm Z/J od s. č.

Odstraněním podlahy kostela sv. Antonína, který byl založen r. 1676 a nově vystavěn r. 1731, bylo odkryto několik druhů zdiva. První zdokumentované zdivo (kont. 901) se nacházelo v prostoru mezi patkami triumfálního oblouku. Ve spodní části ho tvořily ploché opracované kameny zhruba jednotné velikosti, v horní části dvě řady cihel (15 × 26 × 7 cm), které byly použity k dostavbě vstupu do mírně vyvýšeného kněžiště. 0,90 m před výše zmíněným kněžištěm se nachází cihlový půdorys původního oltáře (kont. 903). Další pozůstatky zdiva (kont. 902) se našly při vstupu do kostela. K jeho výstavbě byly použity velké kusy pískovce a lomového kamene, spojované maltou. Tato zeď byla široká 0,56 m a vyplňovala celou šířku vstupního prostoru kostela. Svoji kompozicí odpovídala původní kamenné zdi odkryté v přední části stavby. Ostatní relikt zdiva (kont. 904 a 905) se nacházejí v prostoru kněžiště. Jde o cihlový základ pro nový oltář a betonové ukotvení obětního stolu.

Obvodové zdivo kostela bylo z větší části vystavěno z cihel. Pouze úsek 4,30 m přední části lodě (před jejím rozšířením příčným ramenem) byl proveden z kamene. Navazující úsek dlouhý 1,10 m byl sice již cihlový, ale na kamenných základech. Tutěž strukturu mělo i levé zakončení příčného ramene (z pohledu od vstupu), kdežto

pravé zakončení bylo vybudováno již na cihlových základech, občas doplněných kamenem.

Dno kostela je tvořeno tmavou hlínou s ojedinělými lidskými kosterními pozůstatky, které patřily několika jedincům. Kostry byly předány k odbornému antropologickému zpracování. Další nálezy nebyly zjištěny.

Klára Rybářová

Resumé

Němčany (Bez. Vyškov), Kirche S. Antonin. Neuzeit. Kirche, Einzelfund.

NĚMČICE NAD HANOU (OKR. PROSTĚJOV)

„Padělky v hrušce“. Středověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Podél severního okraje nově skryté plochy (sektory L a M, čtverce L2 a M2) na skládce komunálního odpadu v Němčicích nad Hanou se po odstranění ornice vyrýsoval tmavší pruh hlíny, široký přibližně 10 m. Hrudky mazanice a drobné zlomky keramiky naznačovaly, že se jedná o kulturní vrstvu, eventuálně o sedimenty přemístěné z horních partií návrší. Drobná sonda, položená na východním okraji pruhu tmavé hlíny, ukázala, že jde o druhou z naznačených alternativ. Stopy někdejšího osídlení lze pak očekávat východně od provedené skrývky, na západním okraji návrší. Materiál datuje předpokládané osídlení do mladohradištního období.

Miroslav Šmíd

Resumé

Němčice nad Hanou (Bez. Prostějov), „Padělky v hrušce“. *Mittelalter, Kulturschicht, Rettungsgrabung.*

OLDŘIŠOV (OKR. OPAVA)

„Na plšťské cestě“, p. č. 291/18, 291/20, 291/21, 291/33. Středověk, novověk. Vesnice. Záchranný výzkum.

V průběhu roku 2008 pokračovala v polní trati „Na plšťské cestě“ na západním okraji obce Oldřišov výstavba dalších 10 rodinných domů. Vedle zahloubených sídlištních objektů przeworské kultury (viz kapitola Doba římská, zde popis nalezíště) byly dokumentovány i situace středověkého a novověkého stáří.

V severovýchodní části plochy (parc. č. 291/20; NPÚ Ostrava č. akce 76/08) byla narušena část příkopového ohrazení zachyceného při výzkumu již v roce 2006 (Krasnokutská, Zezula 488–489). Nyní se podařilo odkryt část ramene o délce 9 m, směřujícího severním směrem. Profil příkopu byl hrotitý, zahloubení dosahovalo 0,8 m a maximální šířka byla 1,6 m (obr. 94)). Ulehlá výplň byla tvořena šedohnědou prachovou hlínou, kromě dvou drobných vrcholně středověkých fragmentů se z ní však nepodařilo získat žádné keramické nálezy. Ve vnitřním prostoru samotného příkopového ohrazení bylo dokumentováno 7 pravidelně uspořádaných sloupových pravoúhlých

Obr. 94: Oldřišov: Pohled na příkopové ohrazení od severu.
Abb. 94: Oldřišov. Blick auf den Graben von Norden.

jam o rozměrech $0,45 \times 0,45$ m, vyplněných pozůstatky ztrouchnivělého dřeva, cihel a malty. Od této parcely byla 4 m jižním směrem provedena další skrývka ornice (parc. č. 291/21; č. a. NPÚ Ostrava č. akce 81/08) na ploše o rozměrech cca $8,5 \times 8,5$. Ve sprašovém podloží bylo zachyceno dalších dvanáct negativů po kulech o rozměrech od 0,1 až po 0,35 m, některé z nich byly vyplněny dřevěným prachem. Pět z nich bylo zasazeno taktéž do zhruba čtvercového výkopu (z toho tři byly situovány v řadě) stejného rozměru jako výše uvedené kule, ostatní byly ražené. Vzhledem k tomu, že je pravděpodobná souvislost obou zkoumaných situací, může se jednat o pozůstatek obdélné či čtvercové stavby sloupové konstrukce, jejíž délka přesahuje 12 m. Spojitost s příkopem je nejasná, rozdílný charakter výplně ji však spíše vylučuje. Ve výplni sloupových čtvercových jam se totiž na rozdíl od příkopu vyskytoval stavební materiál, dále byly získány fragmenty strusek a jeden malý fragment keramické nádoby, rámcově datovaný do vrcholného středověku. Při ručním začišťování profilů na okrajích zkoumané plochy bylo z orníční vrstvy získáno též několik kusů mazanice a dva keramické fragmenty, spadající do 15. až 1. pol. 16. století.

Datace popisované stavby je z důvodu nedostatku keramických nálezů obtížná, uvažovat lze nejpravděpodobněji o pozdním středověku až novověku.

Jako záležitosti náležející do období průběhu 2. světové války je možné interpretovat objekty dokumentované na parcelách č. 291/18 (NPÚ Ostrava č. akce 78/08) a 291/33 (NPÚ Ostrava č. akce 35/08). V prvním případě se jednalo o komplex mělkých příkopů, v druhém o jámu

o rozměrech $1,9 \times 0,9$ m, která svými rozměry a tvarem připomínala jámu hrobovou.

Tereza Krasnokutská, Pavel Malík

Resumé

Oldřišov (Bez. Opava), „Na plštské cestě“. Mittelalter, Neuzeit. Dorf. Rettungsgrabung.

OLEŠNICE U BOUZOVA (OKR. OLOMOUČ)

Okraj intravilánu. Středověk. Sídliště. Povrchový sběr.

Na katastru obce Olešnice u Bouzova, na jejím JV okraji, bylo v okolí bodu 1) Y=568 027; X=1 107 347 pomocí povrchové prospekce nalezeno několik tuhových keramických zlomků a též i několik zlomků tzv. krupičkové keramiky z olomouckého keramického okruhu. V okolí bodu 2) Y=568 110; X=1 107 246 bylo nalezeno rovněž pomocí povrchové prospekce několik tuhových keramických zlomků nádob. Keramiku z obou těchto lokalit lze časově zařadit do přelomu 13.–14. stol. Lokality dosud nebyly známy.

Karel Faltýnek

Resumé

Olešnice u Bouzova (Bez. Olomouc). Mittelalter. Siedlung. Lesefunde.

OLOMOUČ (K. Ú. OLOMOUČ-MĚSTO, OKR. OLOMOUČ)

Ulice Pekařská, Denisova a náměstí Republiky, parc. č. 116/29, 116/45, 116/46. Doba bronzová, středo a mladohradištní období, vrcholný středověk, novověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchraný výzkum.

Z důvodu neutěšeného technického stavu jedné z nejrušnějších obchodních a dopravních tříd města Olomouce proběhla její celková rekonstrukce. V průběhu záchranného archeologického výzkumu v Olomouci v ulicích Pekařské, Denisově a náměstí Republiky, se z celkové délky 454 m rekonstruované trasy podařilo v 68 sondách zakreslit 91,10 m na 68 profilech. Lokalizace prozkoumané komunikace v souřadnicích od nám. Republiky po ulici 8. května:

X	Y
546 630,99	1 121 238,57
546 785,62	1 121 277,13
546 894,94	1 121 309,62
546 945,36	1 121 300,43
547 074,97	1 121 288,22
547 095,63	1 121 297,38

Vlastní archeologický výzkum probíhal sedm dní v týdnu od 5. března do 29. června 2007.

Výzkum v ulicích Pekařské, Denisově a náměstí Republiky lze prostorově i časově rozdělit na dvě části, které